

Türkiye İlaç Sektörü 2014

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS), Türkiye ilaç pazarının analizini ve beş yıl sonunda global bütçe uygulamasının sonuçlarını ortaya koyan kapsamlı bir rapor yayınladı. "Türkiye İlaç Sektörü 2014" başlıklı raporun öne çıkan bazı noktalarını sizlerle paylaşıyoruz.

Türkiye ilaç endüstrisi, sahip olduğu köklü geçmişi, uzun yıllara dayanan üretim kültürü, yüksek katma değer ve ileri teknolojiye dayanan yapısı, deneyimli insan gücü ve ihracat potansiyeliyle, ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşmasına önemli katkıda bulunacak stratejik sektörlerden birisidir. Ancak, sektörümüzde son 5 yılda önemli değişimler yaşanmıştır. 2009 yılı sonunda, kamu otoritesinin tasarruf tedbirleri kapsamında, global bütçe uygulamasına geçilmiş, yıllar içinde sunulan sağlık hizmetinin kapsamı ve kalitesi ile örtüşmeyen ilaç bütçeleri doğal olarak aşılıp, her aşımada ek fiyat düşüşlerine ve iskonto artışlarına başvurulmuştur. Bunlara ek olarak, ülkemizde ilaç fiyatlarını belirlemede dönüşüm kuru olarak kullanılan dönemsel Avro değeri, mevzuatta belirlenen şartlar gerçekleştiği halde Nisan 2009'dan bu yana 1,9595 TL'de sabit tutulmuştur. Endüstrinin sadece dönemsel Avro değerinin güncellenmemesi nedeniyle kamuya aktardığı tutar 2014 itibarıyla 19 milyar TL'yi aşmıştır.

Türkiye İlaç Pazarı

2009 - 2014 arasındaki 5 yıllık global bütçe dönemi incelendiğinde, toplam ilaç pazarının 2009'daki 13,2 milyar TL düzeyinden sadece %10,6'lık artışla, 2014'te 14,6 milyar TL'ye ulaştığı görülmektedir. Bu denli küçük bir nominal artış, yurt içi üretici fiyatları göz önüne alındığında %23,1 oranında reel bir gerilemeye işaret etmektedir. Kutu ölçeğinde ise 2009'daki 1,49 milyar kutuluk seviye 5 yıllık dönemde %22,1 artarak 1,82 milyar kutuya ulaşmıştır.

Bu rakamlar iyileşen ilaca erişim ve doktora yapılan kişi başı ziyaret miktarındaki büyümenin ilaç talebini ne denli büyüttüğünün, bunun sonucunda kamu maliyesi üzerinde oluşan maliyet baskısının ise ilaç fiyatlarının sürekli düşürülmesi ile dengelenmeye çalışıldığının açık bir göstergesidir.

Nitekim, toplam pazar büyüklüğünün kutu hacmine bölünmesiyle ortaya çıkan ortalama fiyat seviyesi incelendiğinde 2009'da 8,84 TL olan ortalama fiyatın 2014'te %9,4 düzeyinde gerilemeyle 8 TL'ye indiği görülmektedir. Reel bazda ise ortalama ilaç fiyatı %37 gerilemiştir.

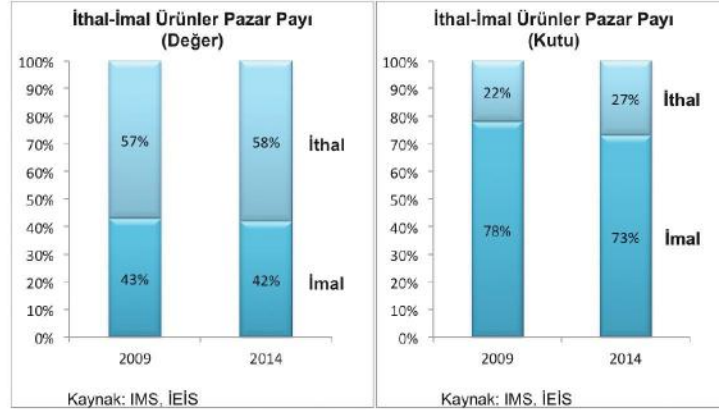
Her yıl mevcut ürün portföyüne katılan ilaçların ortalama fiyattan daha yüksek olduğu ve bunun da ortalama fiyatı yükseltici etki yarattığı göz önüne alındığında, 2009 yılından bu yana pazarda var olan ürünlerdeki fiyat aşınmasının ne denli büyük olduğu daha iyi anlaşılabilir.

Ortalama Fiyat Değişimi

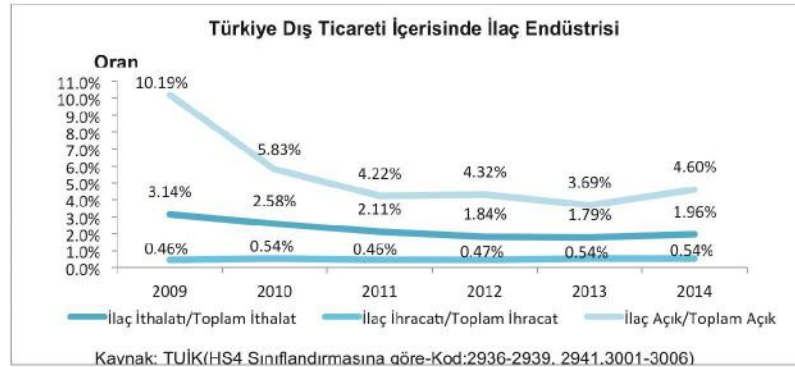
	Toplam Pazar	Geri Ödemeli	Reçeteli	İthal	İmal	Referans	Eşdeğer
13-14 Değişim	6,0%	4,9%	5,9%	5,4%	5,2%	6,8%	3,9%
09-14 Değişim	-9,4%	-13,4%	-11,4%	-22,7%	-7,1%	-12,1%	-11,8%

Kaynak: IMS, İEİS

İthal ürünler özellikle kutu bazında pazar payını ciddi oranda artırmış, bu ürünler son 5 yılda %47 büyürken, yurt içinde üretilen ürünlerin büyüme oranı %15'te kalmıştır.

Uygulanan düşük fiyat politikaları, son dönemde hem ilaç ihracatının hızının azalmasında hem de ithalat artışında rol oynayan önemli faktörlerden birisi olmuştur.

Ticari bir malın ucuzlaşmasının onun dış pazarlardaki rekabetçi konumunu artırması beklenirken tersine sonuç doğurması bir paradoks olarak algılanabilir. Ancak, serbest piyasa şartlarında belirlenmeyen fiyatlar ve yine serbest ticarete konu olmayan bir ürün olması nedeniyle ilaç pazarında farklı formlarda anomaliler ortaya çıkabilmektedir.

Nitekim, ihracat pazarlarındaki sağlık otoriteleri Türkiye'deki düşük fiyatları kaynak olarak almak suretiyle kendi ülkelerine ihraç edilen ürünlerimizde ruhsatlandırma yaparken bu fiyatları talep etmektedirler. Bu durum bir yandan ülkemiz üreticilerinin dış pazarlarda yetersiz kar marjlarıyla etkin tanıtım yapabilmelerini engellemekte, diğer yandan da üreticilerimizi doğrudan ihracat yapmak yerine ilgili ülkede daha yüksek fiyat alabilmek adına o ülkede fason üretim yaptırma itmektedir.

İlaç ithalatındaki büyümenin hızlanmasında da yine ülkemizdeki düşük fiyat uygulaması etken olmaktadır. Bu ortamda birçok yeni ürün ülkemizde ruhsatlandırılmamakta ve pazara sunulmamaktadır. Gerektiğinde bu ürünler Türk Eczacıları Birliği (TEB) aracılığıyla ithal edilmektedir. TEB bu ürünleri üretici yerine depocu fiyatları üzerinden iskontosuz ve cari kurlarla ithal ettiği için ithalat çok daha yüksek fiyatlarla yapılmaktadır.

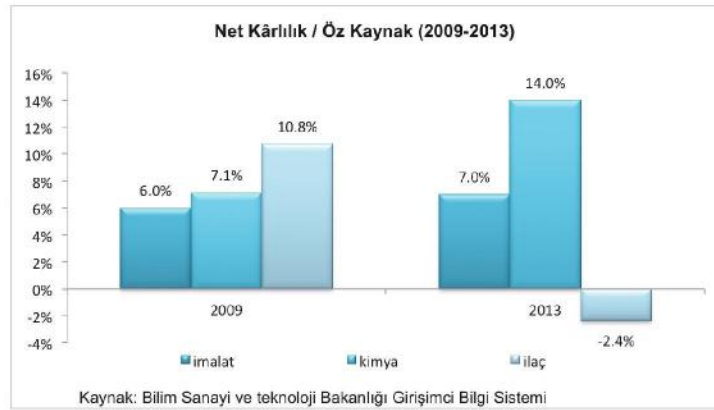
Ülke bazında eczacılık ürünleri ithalat ve ihracatı incelendiğinde, 2014'te 170 ülkeye ihracat, 94 ülkeden ithalat yapıldığı görülmektedir. 2014'te sırasıyla Almanya, ABD, Fransa, İsviçre, İtalya, İngiltere ve İrlanda sektörün en çok ithalat yaptığı ülkelerdir. Sektörün en önemli ihracat pazarları ise Güney Kore, İsviçre, Almanya, Irak, İran, Rusya Federasyonu, ABD ve Azerbaycan olarak sıralanabilir.

Son 5 senedir uygulanan fiyat ve geri ödeme politikaları, kamu ilaç harcamalarını reel olarak %26,2 düşürürken, ilaç sektöründe ciddi kayıplara yol açmış, sektörün gelişimini sekteye uğratabilecek bir niteliğe bürünmüştür. Bu süreçte, imalat sanayi ile diğer sanayi kolları gelişimlerini sürdürürken, ilaç endüstrisinin net satışları reel olarak %32 gerilemiş, faaliyet kârlılığı yarı yarıya azalmış, endüstri konsolide olarak zarar etmiş ve bunun sonucunda öz kaynakları erimiştir.

Kamu İlaç Harcamaları ve Reçete Verileri

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kamu İlaç Harcamaları (mn TL)	16.068	15.347	15.868	14.484	15.728	17.049
Reçete Sayısı (bin)	327.495	308.530	339.225	336.106	338.021	337.403
Reçete Başı Maliyet (TL)	49,1	49,7	46,8	43,1	46,5	50,5

Kaynak: Maliye Bakanlığı, 2014 Yılı Bütçe Gerekçesi Raporu, SGK Sağlık İstatistikleri

Bu gelişmeler çerçevesinde, stratejik öneme sahip ilaç endüstrimizi üretime, Ar-Ge'ye ve ihracata yönlerecek, gelişimini destekleyecek istikrarlı bir ilaç politikası oluşturulmasının gerekliliği açıktır.

İlaç bütçeleri endüstrinin sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde belirlenmeli ve tasarrufa yönelik düzenlemelerde artık fiyat odaklı tedbirlerden vazgeçilmelidir.

* un tamamına www.ieis.org.tr adresinden ulaşılabilir.